

УДК 342.9:343.163

І.І. Суховетрук,
здобувач ДНДІ МВС України

ХАРАКТЕРИСТИКА ФОРМ ТА ВИДІВ АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ

У статті на основі аналізу чинного адміністративно-процесуального законодавства України та підзаконних нормативно-правових актів, узагальнення практики їх реалізації розкрито сутність адміністративно-юрисдикційної діяльності органів прокуратури, визначено головні види та охарактеризовано форми цієї діяльності органів прокуратури, а також сформульовано пропозиції й рекомендації щодо усунення недоліків у правовому регулюванні та подальшого удосконалення чинного законодавства з досліджуваних питань.

Ключові слова: юрисдикція, діяльність, адміністративно-юрисдикційна діяльність, адміністративне правопорушення, адміністративно-процесуальне законодавство, органи прокуратури, форми.

В статье на основе анализа действующего административно-процессуального законодательства Украины и подзаконных нормативно-правовых актов, обобщения практики их реализации раскрыта сущность административно-юрисдикционной деятельности органов прокуратуры, определены главные виды и охарактеризованы формы этой деятельности органов прокуратуры, а также сформулированы предложения и рекомендации по устранению недостатков в правовом регулировании и дальнейшего совершенствования действующего законодательства по исследуемым вопросам.

Ключевые слова: юрисдикция, деятельность, административно-юрисдикционная деятельность, административное правонарушение, административно-процесуальное законодательство, органы прокуратуры, формы.

In paper on the basis of the analysis of the acting of an administrative and procedural legislation of Ukraine and subordinate normative legal acts, syntheses of practice of their realization the essence of administrative and jurisdictional activity of bodies of prosecutor's office is revealed; the main types are defined and forms of these activities of the bodies of prosecutor's office are characterized, as well as the offers and recommendations on the elimination of shortcomings of legal regulation and further improvement of the current legislation on the studied issues are formulated.

Keywords: jurisdiction, activity, administrative and jurisdictional activity, administrative offense, administrative and procedural legislation, bodies of prosecutor's office, form.

Правоохоронні органи та їх посадові особи уповноважені здійснювати в правовірний спосіб, шляхом професійної юридичної діяльності функції щодо забезпечення прав та свобод людини й громадянина, їх охорони від негативних проявів і соціальних відхилень. Загалом юрисдикційна діяльність має бути спрямована на впорядкування суспільних відносин, забезпечення належного правопорядку, захист прав та законних інтересів юридичних і фізичних осіб, припинення їх порушень, а також на відновлення порушених прав. Наразі визначення сутності

та характерних ознак адміністративно-юрисдикційної діяльності, у тому числі й органів прокуратури є актуальною проблемою з огляду на посилення вимог суспільства до належної діяльності правоохоронних органів у процесі їх реформування, наближення їх діяльності до європейських стандартів, особливо щодо забезпечення прав і свобод людини та громадянина.

Зазначену проблематику досліджували багато науковців. Зокрема їй присвятили свої праці такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: В.Б. Авер'янов, Г.В. Атаманчук, В.Д. Бакуменко, В.І. Борденюк, Р.В. Войтович, М.В. Гаман, Н.Т. Гончарук, Б. Гурне, О.П. Дем'янчук, Т.Т. Ковальчук, Т.О. Коломоєць, О.Л. Копиленко, В.С. Куйбіда, Є.В. Курінний, А.Р. Мацюк, Н.Р. Нижник, О.Я. Окіс, В.М. Олуйко, В.О. Саламатов, Г. Саймон, С.М. Серьогін, С.Г. Стеценко, В.В. Токовенко, В.В. Цветков, В.К. Черняк, В.О. Шамрай, В.М. Шаповал, В.Я. Шевчук, Х.П. Ярмакі та ін., які зробили значний внесок у розробку методологічних основ і понятійного апарату дослідження феномену адміністративно-юрисдикційної діяльності. Водночас у процесі вивчення їх наукового доробку постає проблема прикладного рівня, поки що не узагальнено характеристики форм цього правового явища та не сформульовано дефініції, яка могла б стати основою для нормативного закріплення поняття адміністративно-юрисдикційної діяльності органів прокуратури. З огляду на викладене, мета статті полягає в тому, щоб на основі аналізу чинного адміністративно-процесуального законодавства України та відповідних підзаконних нормативно-правових актів, узагальнення практики їх реалізації розкрити сутність адміністративно-юрисдикційної діяльності органів прокуратури, визначити головні елементи цього правового явища, охарактеризувати форми адміністративно-юрисдикційної діяльності органів прокуратури, а також сформулювати пропозиції й рекомендації щодо усунення недоліків у правовому регулюванні та подальшого вдосконалення чинного законодавства з досліджуваних питань.

Термін “юрисдикція” щодо державного органу визначається як: правова сфера, на яку поширюються повноваження цього державного органу [1, с. 32]; сукупність повноважень відповідних посадових осіб державного органу вирішувати правові спори і справи про правопорушення [2, с. 26]; адміністративно-процесуальна діяльність уповноважених органів виконавчої влади, тобто встановлена законодавчими актами діяльність органів державного управління і посадових осіб з вирішення індивідуальних справ і застосування відповідних юридичних санкцій в адміністративному порядку [3, с. 409].

Вперше науково обґрунтоване визначення поняття “адміністративна юрисдикція” сформоване Н.Г. Саліщевою, під якою вона запропонувала розуміти окремий вид виконавчої та розпорядницької діяльності, що пов'язаний з можливістю реалізації в примусовому порядку відповідних адміністративно-правових актів, які визначають права та обов'язки учасників матеріальних адміністративних правовідносин [4].

У науці адміністративного права існує декілька підходів до визначення поняття “адміністративна юрисдикція”, проте в більшості з них за основу взято позицію, що адміністративна юрисдикція є частиною виконавчо-розпорядчої діяльності – підзаконної, правозастосовної, правоохоронної за своїм характером. Ця діяльність дійсно є одним із видів юрисдикції і має всі ознаки такого способу правоохорони, зокрема, наявність правопорушення, спору, змагальна процедура розгляду справи, обов'язковість прийняття юрисдикційного акта [5, с. 34–35].

У широкому розумінні адміністративна юрисдикція розглядається як врегульована законом діяльність уповноваженого органу державної влади, посадової

особи щодо вирішення індивідуальних адміністративних справ (спорів), пов'язаних з адміністративно-правовими відносинами громадянина або недержавної організації з державним органом (його посадовою особою) при здійсненні цим органом публічної, як правило, виконавчої влади. З погляду прихильників цього підходу здійснення юрисдикційної діяльності відбувається в межах розгляду будь-якого публічно-правового спору, в тому числі адміністративне судочинство [6, 423]. У вузькому значенні це поняття охоплює діяльність з розгляду і вирішення справ про адміністративні правопорушення, яке домінує в адміністративно-правовій науці [7].

Як слушно наголошував В.Б. Авер'янов, зміст інституту “адміністративна юрисдикція” необхідно юридично закріпити у відповідному нормативно-правовому акті, відповідно в ньому об'єднати юрисдикційну діяльність: а) органів виконавчої влади, уповноважених розглядати скарги громадян і юридичних осіб на незаконно прийняті рішення як нижчих органів, так і підлеглих осіб, тобто сфера адміністративного оскарження (адміністративна “квазіюстиція”); б) органів виконавчої влади, уповноважених застосовувати заходи адміністративної відповідальності (адміністративна позасудова юстиція); в) адміністративних судів (адміністративна судова юстиція) [8, с. 193–195].

На нашу думку, слід погодитись із визначенням С. Комісарова, який під адміністративно-юрисдикційною діяльністю пропонує розуміти врегульовану законом діяльність уповноважених державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, спрямовану на здійснення проваджень у справах про адміністративні правопорушення, виконання постанов про накладення адміністративних стягнень, а також застосування заходів адміністративного попередження та припинення таких правопорушень з метою охорони прав і свобод громадян, власності, конституційного ладу України, прав і законних інтересів підприємств, установ і організацій, встановленого правопорядку, зміцнення законності, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі точного і неухильного додержання Конституції і законів України, поваги до прав, честі й гідності людини, до правил співжиття, сумлінного виконання своїх обов'язків, відповідальності перед суспільством [9, с. 105–106].

Що стосується діяльності органів прокуратури, то вона характеризується поєднанням індивідуальних рис, зумовлених єдиним правовим статусом прокурора, і колективної праці органів прокуратури, що становлять єдину систему, яка в передбаченому законом порядку здійснює встановлені Конституцією України функції з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави.

Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів прокуратури здійснюється в регламентованих законом процесуальних формах і порядку. Водночас залежно від характеру індивідуальних адміністративних справ виокремлюють у рамках єдиного інституту адміністративно-юрисдикційної діяльності певні її види, а саме: провадження у справах про адміністративні правопорушення, дисциплінарне провадження, провадження за скаргами, узгоджене провадження.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення є найбільш регламентованим і дослідженим видом адміністративного провадження.

На думку В.К. Колпакова, провадження у справах про адміністративні проступки найбільш доцільно розглядати як процесуальну діяльність на підставі визначених законодавцем правил, спрямовану на встановлення об'єктивної істини у справі про адміністративний проступок і прийняття рішення відповідно до чинного законодавства [10, с. 117]. У свою чергу, Т.О. Коломієць визначає

провадження у справах про адміністративні правопорушення як врегульовану нормами адміністративно-процесуального права діяльність уповноважених органів, яка спрямована на притягнення до адміністративної відповідальності осіб, які вчинили адміністративні правопорушення [11, с. 179], тобто на її думку, ця діяльність є визначеною законодавством процедурою, послідовною зміною взаємообумовлених дій, спрямованих на досягнення кінцевої мети та результату провадження. Однак слід зауважити, що, обмежуючи таку мету одним лише притягненням осіб, винних у скоєнні адміністративного правопорушення, до адміністративної відповідальності, науковець не враховує інших, не менш важливих завдань провадження у справах про адміністративні правопорушення як попередження вчинення адміністративних правопорушень цією особою в майбутньому, відновлення порушених прав інших осіб тощо.

Таким чином, під провадженням у справах про адміністративні правопорушення слід розуміти сукупність здійснюваних на підставі закону компетентними суб'єктами процесуальних дій щодо вирішення справ про адміністративні правопорушення. Провадження у справах про адміністративні правопорушення є способом і формою здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності органів прокуратури, оскільки в рамках такого провадження і з його допомогою компетентні посадові особи органів прокуратури можуть реалізовувати свої юрисдикційні повноваження, застосовувати до правопорушників заходи адміністративного примусу, адміністративні стягнення.

Основні вичерпні положення і принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення закріплено у відповідних статтях Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП). Застосування під час провадження у справах про адміністративні правопорушення заходів державного примусу обумовлює високий ступінь формалізації процесу. Зокрема, у КУпАП чітко визначено завдання провадження (ст. 245); обставини, що виключають провадження (ст. 247); види доказів (ст. 251); вимоги до процесуальних документів, зокрема, до протоколу (ст.ст. 254–257), постанови за справою (ст. 283–286); заходи забезпечення провадження (ст. 260); права учасників провадження (ст.ст. 268–275); строки і порядок розгляду справ (ст.ст. 277–279); оскарження і опротестування постанов за справою (ст.ст. 287–297); виконання постанови (глави 25–33, ст.ст. 298–330).

Провадження у справах про адміністративні правопорушення як вид адміністративно-юрисдикційної діяльності має власну процесуальну форму і становить сукупність послідовних, взаємопов'язаних, поетапно здійснюваних процесуальних дій, які називаються стадіями провадження. Під стадією, як правило, розуміють відокремлену та відносно самостійну складову провадження, яка характеризується властивими лише їй особливостями і яка спрямована на вирішення завдань та досягнення мети провадження в цілому. Результати діяльності, що становить зміст кожної стадії провадження, відображаються в окремих процесуальних документах, при цьому кожна стадія має характерний відповідний процесуальний документ. У свою чергу, згаданий документ стає процесуальною підставою для переходу до наступної за порядком стадії і вчинення наступної процесуальної дії [11].

Наразі чинним законодавством чітко не визначено кількість стадій провадження у справах про адміністративні правопорушення. Водночас у КУпАП відсутнє закріплення назв стадій цього провадження, хоча окремі його структурні частини покладені в основу назв розділів КУпАП, їх зміст докладно визначений процесуальними нормами.

Варто сказати, що поки що немає єдиної точки зору щодо теоретичних підходів науковців до кількості та змісту стадій провадження. Відповідно до традиційних поглядів на структуру правозастосовного процесу виділяють такі стадії: встановлення фактичних даних; вибір та аналіз норм права; вирішення справи з відповідним актом застосування норми права [13, с. 320]. Оскільки провадження у справах про адміністративні правопорушення є різновидом саме такого процесу, то воно повинно мати таку саму структуру, але наявні в науці погляди на кількість і зміст стадій провадження у справах про адміністративні правопорушення суттєво відрізняються і пропонується виділяти від чотирьох до семи стадій такого провадження.

Найбільш поширеною є позиція, згідно з якою існує чотири стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення: 1) порушення справи про адміністративне правопорушення (адміністративне розслідування); 2) розгляд справи про адміністративне правопорушення та прийняття рішення; 3) оскарження і опротестування постанови у справі про адміністративне правопорушення; 4) виконання рішення, застосування адміністративного стягнення [14, с. 519].

Деякі вчені пропонують виділяти п'ять стадій провадження у справах про адміністративні правопорушення: 1) порушення справи та попереднє адміністративне розслідування; 2) розгляд справи про адміністративний проступок; 3) винесення рішення у справі; 4) оскарження або опротестування рішення у справі і його перегляд; 5) виконання постанови у справі [15, с. 83], а інші – шість: 1) порушення справи; 2) адміністративне розслідування; 3) розгляд справи; 4) винесення постанови; 5) перегляд постанови; 6) виконання постанови [10, с. 196].

Найбільша кількість стадій провадження у справах про адміністративні правопорушення, які пропонують науковці, – сім: 1) порушення справи; 2) збір і вивчення потрібної інформації; 3) попереднє вивчення матеріалів справи; 4) вибір норм права, що підлягають застосуванню; 5) розгляд справи органами, що правомочні приймати рішення; 6) розгляд скарг і прийняття кінцевого рішення; 7) виконання рішення у справі [16, с. 34–35].

На нашу думку, найбільш прийнятною є позиція науковців, які виділяють чотири стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення. Так, на першій стадії з'ясовують факт здійснення, обставини правопорушення, дані про винну особу і складають протокол про адміністративне правопорушення. Далі на стадії розгляду справи про адміністративне правопорушення посадова особа органу прокуратури розглядає матеріал і виносить постанову про накладення адміністративного стягнення або про закриття справи. Цю постанову може бути або оскаржено особою, що притягнута до адміністративної відповідальності, або переглянуто за ініціативою вищого органу. Стадія перегляду постанови є факультативною, тобто необов'язковою, вона закінчується ухваленням рішення про відміну, зміну або залишення постанови у силі. Остання стадія – виконання постанови – починається або після її винесення, або після розгляду скарги на таку постанову у справі.

Зазначене підтверджує викладену вище позицію щодо виокремлення такого окремого виду адміністративно-юрисдикційної діяльності, як практична реалізація постанов про накладення адміністративних стягнень. Власне діяльність щодо виконання постанов про накладення адміністративних стягнень можна вважати окремим адміністративно-юрисдикційним провадженням за умови, що воно реалізується уповноваженими органами державної влади чи їх посадовими особами. Якщо ж виконання постанови про накладення адміністративного стягнення здійснюється особою, яка була притягнута до адміністративної відповідальності,

добровільно, наприклад, коли вона самостійно, без застосування додаткових примусових заходів впливу сплачує штраф, то в цьому випадку не можна стверджувати про наявність саме адміністративно-юрисдикційної діяльності. В іншому випадку доцільно буде визнати те, що особа, на яку накладено адміністративне стягнення за вчинення нею адміністративного правопорушення, є суб'єктом адміністративно-юрисдикційної діяльності. Таке твердження суперечить природі адміністративно-юрисдикційної діяльності. Крім того, в межах структури провадження у справах про адміністративні правопорушення було б більш правильно звертати увагу не лише на оскарження постанови у справі як таке, але й на подальший її перегляд. При цьому потрібно зазначити, що в сучасному науковому колі деякі вчені підтримують таку думку [10, с. 196].

Аналіз законодавства України дозволяє виокремити два види провадження у справах про адміністративні правопорушення – звичайне та спрощене. Звичайне провадження здійснюється в більшості справ і детально регламентується чинним законодавством. Спрощене провадження застосовується щодо невеликої кількості правопорушень, передбачених ст. 258 КУпАП, і характеризується мінімумом процесуальних дій та їх оперативністю. Протокол про правопорушення не складається, посадова особа, що виявила правопорушення, одночасно ухвалює і виконує рішення про накладення стягнення (штрафу або попередження). У разі стягнення штрафу порушнику видається квитанція про його сплату. Оформлення попередження здійснюється шляхом вручення офіційного письмового попередження або іншим установленим законом шляхом (наприклад, відмітка у талоні попереджень).

Отже, всі стадії адміністративного провадження нерозривно пов'язані між собою та мають взаємообумовлений зв'язок. Лише за умови повної реалізації попередньої стадії виникають підстави для вчинення дій щодо реалізації наступної. Поглинання стадій у спрощеному провадженні не є винятком з цього правила, оскільки діє принцип логічної послідовності просування справи.

Іншим видом адміністративно-юрисдикційної діяльності є дисциплінарне провадження. Варто сказати, що більшість працівників за порушення правил дисципліни несе відповідальність згідно з приписами трудового законодавства, і лише дисциплінарна відповідальність службовців, що реалізують свої повноваження поза рамками трудового договору або правил внутрішнього трудового розпорядку, регулюється також й іншими нормативно-правовими актами. Так, відповідно до ст. 43 Закону України “Про прокуратуру” підставами для притягнення прокурора до дисциплінарної відповідальності у порядку дисциплінарного провадження є: 1) невиконання чи неналежне виконання службових обов'язків; 2) необгрунтоване зволікання з розглядом звернення; 3) розголошення таємниці, що охороняється законом, яка стала відомою прокуророві під час виконання повноважень; 4) порушення встановленого законом порядку подання декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру; 5) вчинення дій, що порочать звання прокурора і можуть викликати сумнів у його об'єктивності, неупередженості та незалежності, у чесності та непідкупності органів прокуратури; 6) систематичне (два і більше разів протягом одного року) або одноразове грубе порушення правил прокурорської етики; 7) порушення правил внутрішнього службового розпорядку; 8) втручання чи будь-який інший вплив прокурора у випадках чи порядку, не передбачених законодавством, у службову діяльність іншого прокурора, службових, посадових осіб чи суддів, у тому числі шляхом публічних висловлювань стосовно їх рішень, дій чи бездіяльності, за відсутності при цьому ознак адміністративного чи кримінального правопорушення; 9) публічне висловлювання, яке є порушенням презумпції невинуватості [17].

Крім того, притягнення прокурора до дисциплінарної відповідальності не виключає можливості притягнення його до адміністративної чи кримінальної відповідальності у випадках, передбачених законом. Також під час здійснення дисциплінарного провадження щодо прокурора у разі необхідності може бути проведена його атестація. Вмотивоване рішення про необхідність проведення атестації приймається Кваліфікаційно-дисциплінарною комісією прокурорів, яка згідно зі ст. 44. названого закону здійснює дисциплінарне провадження. Право на звернення до Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів із скаргою (заявою) про вчинення прокурором дисциплінарного проступку має кожен, кому відомі такі факти. У разі якщо скарга (заява) про вчинення прокурором дисциплінарного проступку подана членом Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, то він не має права вирішувати питання про відкриття дисциплінарного провадження, здійснювати перевірку та брати участь у голосуванні при прийнятті рішення за результатами розгляду висновку про наявність чи відсутність дисциплінарного проступку прокурора.

Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів приймає рішення в дисциплінарному провадженні більшістю голосів від свого загального складу. Перед прийняттям рішення Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів за відсутності прокурора, стосовно якого здійснюється провадження, і запрошених осіб обговорює результати розгляду висновку про наявність чи відсутність дисциплінарного проступку прокурора. Прокурор, у свою чергу, може оскаржити рішення, прийняте за результатами дисциплінарного провадження, до адміністративного суду або до Вищої ради юстиції протягом одного місяця з дня вручення йому чи отримання ним поштою копії рішення. Подання адміністративного позову до суду на рішення Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів про притягнення прокурора до дисциплінарної відповідальності або про неможливість подальшого перебування особи на посаді прокурора не зупиняє дію такого рішення, але суд у порядку забезпечення адміністративного позову може відповідною ухвалою зупинити дію рішення Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів про притягнення прокурора до дисциплінарної відповідальності або про неможливість подальшого перебування особи на посаді.

Що стосується такого виду адміністративно-юрисдикційної діяльності, як провадження за скаргами громадян, потрібно сказати, що звернення громадян до органів прокуратури з питань забезпечення законності є їх конституційним правом. Воно закріплюється положеннями ст. 40 Конституції України, яка проголошує, що всі мають право надавати індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, що зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк. При розгляді звернень працівники прокуратури керуються Конституцією України, Законом України "Про прокуратуру" Законом України "Про звернення громадян", Указом Президента України від 07.02.2008 № 109/2008 "Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування", Інструкцією про порядок розгляду і вирішення звернень з особистого прийому в органах прокуратури України, яка затверджена наказом Генерального прокурора України від 21.06.2011 № 9 г/н.

Прокурор розглядає заяви і скарги про порушення прав громадян та юридичних осіб, крім скарг, розгляд яких належить до компетенції суду.

15.07.2015 набрав чинності Закон України від 14.10.2014 № 1698 "Про прокуратуру", крім статей 21, 28-38, 42, 44-50, 62-63, 65-79 цього Закону, які набирають

чинності 15.04.2016; статті 12 та Додатка до цього Закону щодо переліку та територіальної юрисдикції місцевих прокуратур, які набрали чинності 15.12.2015. Окремі положення Закону, зокрема розділ XIII, набрали чинності 26.10.2014 – з дня, наступного за днем його опублікування. Пунктом 1 розділу XIII “Перехідні положення” вказаного закону визначено, що прокуратура виконує функцію нагляду за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержанням законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами виключно у формі представництва інтересів громадянина або держави в суді. Крім того, цим законом внесено зміни до Закону України “Про звернення громадян”, якими виключено статтю 29 та, відповідно, позбавлено органи прокуратури повноважень щодо нагляду за дотриманням законодавства про звернення громадян.

Після реєстрації звернень щодо них приймається одне з рішень: прийняття звернення до свого провадження; направлення звернення підпорядкованому прокурору; повернення звернення заявнику з наданням відповідних роз’яснень; скерування звернення за територіальністю та/чи належністю; долучення звернення до наглядового провадження чи номенклатурної справи.

Про направлення звернення до інших органів або на адресу підпорядкованих прокурорів обов’язково повідомляється заявник. Більшість звернень, які надходять до органів прокуратури, розглядаються та вирішуються впродовж місяця від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення та перевірки, – не пізніше 15-денного терміну. Якщо в місячний термін вирішити порушені у зверненні питання неможливо, прокурором або заступником прокурора строки розгляду звернень продовжуються з обов’язковим повідомленням заявника. У 5-денний строк направляються звернення для розгляду за належністю в інші відомства чи для вирішення до підпорядкованих прокуратур з повідомленням про це заявників. Максимальні строки вирішення не можуть перевищувати 45 днів для розгляду звернень фізичних та юридичних осіб. Днем виконання звернення вважається дата відправлення письмової відповіді.

Водночас слід зауважити, що скарги посідають особливе місце серед звернень громадян, оскільки мають юрисдикційні ознаки, тобто має місце конфлікт про право. Право на подання скарги є одним із дієвих способів усунення можливих порушень законності, важливою гарантією відновлення порушених суб’єктивних прав. Як і будь-якому іншому адміністративному провадженню, провадженню за скаргами громадян притаманні певні стадії: 1) порушення провадження за скаргою; 2) власне розгляд скарги і ухвалення рішення; 3) оскарження чи опротестування рішення за скаргою; 4) виконання рішення за скаргою.

Отже, на підставі викладеного можна зробити такі висновки: 1) під адміністративно-юрисдикційною діяльністю органів прокуратури слід розуміти урегульовану нормами адміністративного права специфічну форму їх адміністративної діяльності, пов’язану з розглядом та вирішенням по суті підвідомчих їм справ про адміністративні правопорушення у встановлених законом порядку та формах, а також зі здійсненням інших адміністративно-юрисдикційних дій забезпечувального характеру в межах їхніх повноважень; 2) метою адміністративно-юрисдикційної діяльності органів прокуратури є вирішення юрисдикційного конфлікту шляхом прийняття індивідуального правового юрисдикційного акта, який є результатом розгляду справи. Встановлення фактичного рівня визнання поваги й дотримання прав, свобод та інтересів людини і громадянина, а також виявлення та усунення порушень цих прав і свобод є відповідно цілями правозахисної та правоохоронної діяльності органів прокуратури; 3) під формами адміністративно-

юрисдикційної діяльності органу прокуратури слід розуміти зовнішній вираз однорідних та послідовних дій посадових осіб прокуратури у процесі здійснення ними своєї діяльності, що виражається в правових, організаційних та процесуальних рамках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Словарь административного права / кол. авт. И.Л. Бачило, Т.М. Гандилов, А.А. Гришковые и др. ; отв. ред. И.Л. Бачило. – М., 1999. – 320 с.
2. *Пилипенко А.* Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів виконавчої влади : питання теорії / А. Пилипенко // Право України. – 2004. – № 2. – С. 26–31.
3. Административное право : учебник / под ред. Ю.М. Козлова, Л.Л. Попова. – М., 1999. – 433 с.
4. *Салищева Н.Г.* Административный процесс в СССР / Н.Г. Салищева. – М., 1964. – 158 с.
5. *Шергин А.П.* Административная юрисдикция / А.П. Шергин. – М., 1979. – 240 с.
6. *Іщук О.С.* Поняття адміністративної юрисдикції : проблеми дефініції / О.С. Іщук // Форум права. – 2011. – № 1. – С. 419–424 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-1/11iocjpd.pdf>.
7. *Зьолка В.Л.* Сучасні підходи до розуміння адміністративно-юрисдикційної діяльності органів державної прикордонної служби України / В.Л. Зьолка // Держава і право. – 2010. – № 47. – С. 216–222.
8. *Авер'янов В.Б.* Питання адміністративної реформи у змісті Загальної концепції державно-правової реформи / В.Б. Авер'янов // Державно-правова реформа в Україні : матеріали наук.-практ. конф. – К. : УАУП, 1997. – С. 193–195.
9. *Комісаров С.* Сутність адміністративно-юрисдикційної діяльності / С. Комісаров // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – 2015. – № 3. – С. 100–107.
10. *Колпаков В.К.* Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право) : навч. посіб. / В.К. Колпаков. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 256 с.
11. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. д.ю.н., проф. Т. О. Коломієць. – К. : “Істина”, 2008. – 500 с.
12. *Бахрах Д.Н.* Административное право / Д.Н. Бахрах. – М. : Издательство НОРМА, 2001. – 288 с.
13. *Алексеев С.С.* Общая теория права : курс в 2-х томах / С.С. Алексеев. – Т. 2. – М. : Юрид. лит., 1982. – 359 с.
14. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. : у 2-х т. / ред. колегія : В.Б. Авер'янов (голова). – К. : Вид-во “Юрид. думка”, 2004. – Т. 1. Загальна частина. – 2004. – 584 с.
15. *Коренев А.П.* Нормы административного права и их применение / А.П. Коренев. – М. : Юридическая литература, 1978. – 142 с.
16. *Юсупов В.А.* Правоприменительная деятельность органов государственного управления / В.А. Юсупов. – М. : Юрид. лит., 1979. – 136 с.
17. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2015. – № 2–3. – Ст. 12.

Отримано 11.11.2015